

[Udenrigsministeren]

de nye initiativer såsom oprettelse af en demokratifond til støtte for nye demokratier både i udviklingslandene og i de østeuropæiske lande. Det er også positivt, at Danmark har kunnet gå ind med overgangsbestand til Chile efter det demokratiske systemskifte, trods det at Chile har en årsindkomst pr. indbygger, der ellers ville udelukke dansk bistand. Her har vi to eksempler som udtryk for, at samtidig med at vi opbygger et programsamarbejde med et færre antal lande, er vi indstillet på en vis fleksibilitet i udnyttelsen af bistandsmidlerne.

Det tredje og sidste tema i forespørgslen vedrører de mindst udviklede landes gældsbyrde set i lyset af de stigende oliepriser som følge af Golfkrisen.

Jeg vil starte med at minde om, at der er betydelig forskel på, hvordan og i hvilket omfang udviklingslandene er blevet påvirket af krisen i Golfen. Nogle lande vil, hvis det nuværende olieprisniveau holder, få stærkt øgede eksportindtægter, mens andre – det gælder især de fattigste olieimporterende lande – vil få deres problemer yderligere forværret.

Det er naturligt nok, at opmærksomheden i første række har været rettet mod de lande, der er mest direkte berørt af Iraks besættelse af Kuwait. De tre mest berørte lande, Egypten, Jordan og Tyrkiet, har fået tilsagn om betydelig støtte i de nærmeste år. EF-landene har besluttet at yde en ganske omfattende bistand til disse lande, og fra dansk side er vi indstillet på i løbet af 1990-91 at yde op til 180 mio. kr. til dette formål. Heraf vil hovedparten gå til Egypten, der jo er et af vore 12 programsamarbejdslande.

De stigende oliepriser påvirker ikke mindst de lande, der af FN er anerkendt som mindst udviklede lande. OECD har beregnet, at disse 41 mindst udviklede lande med en oliepris på 30 dollars pr. tønde samlet set vil få en årlig merudgift på 2 mia. dollars, og det svarer til 2 pct. af deres samlede bruttonationalprodukt. Belastningen kan også ses i forhold til, at den samlede udviklingsbistand til disse lande er på 13-14 mia. dollars.

Disse tal understreger, hvor alvorlig situationen er. Det kan ikke undgås, at dette vil påvirke landenes muligheder for at afdrage deres gæld.

Valutafonden, Verdensbanken og donorlandene er meget opmærksomme på de problemer, der følger af en forværring af gældskrisen.

I den sammenhæng vil jeg gerne understrege, at der i løbet af de seneste år er gjort ganske meget fra donorlandenes side for at lette de fattigste landes gældsbyrde. Der har været en klar erkendelse af, at netop disse landes gældsproblemer er af en sådan størrelse og af en sådan karakter, at der må helt særlige foranstaltninger til. Økonomiske reformer og tilpasningsprogrammer i landene er nødvendige, men kan ikke alene løse problemerne. Der må og skal øget bistand til fra donorlandenes side.

Vi har fra dansk side lige siden slutningen af 1970'erne eftergivet statslån til de mindst udviklede lande, og vi har også ydet delvis eftergivelse af lån til en række andre lavindkomstlande. I alt drejer det sig om over 2,6 mia. kr. Som bekendt er vi nu gået helt bort fra at yde statslån. Nu giver vi kun gavebistand netop for ikke at øge landenes gældsbyrde.

Regeringen har med interesse set de nye gældsinitiativer, der i de seneste måneder er kommet frem både fra hollandsk og britisk side med henblik på yderligere at lette de fattigere landes afdragsforpligtelser for offentligt garanteret gæld. Der er tale om foreløbige tanker, de er endnu ikke blevet konkretiseret, slet ikke gennemdrøftet. Derfor har vi ikke noget klart billede af, hvilke konsekvenser disse forslag kan få for Danmark.

Jeg vil gerne give tilsagn om, at vi fra dansk side vil tage aktivt del i de kommende drøftelser, og at vi vil gøre det med det klare mål at nå frem til løsninger, der vil kunne yde konkrete bidrag til at afhjælpe de fattigste landes gældsproblemer.

Jeg vil slutte med at understrege, hvad Golfkrisen også på sæt og vis illustrerer, nemlig at ulandsbistanden er blevet mere politisk. Ikke mindst udviklingen i Central- og Østeuropa har understreget sammenhængen imellem politisk frihed og økonomisk udvikling. Og vi ser, hvordan erkendelsen af denne sammenhæng er begyndt at brede sig som ringe i vandet. Kravene om folkelig deltagelse i udviklingsprocessen, om demokratisering, om øget anvendelse af markedsøkonomiske principper vil i de kommende år blive en endnu større udfordring også for tilrettelæggelsen af dansk bistandspolitik.

Forhandling

Birgitte Husmark (SF):